

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY OBCE BELÁ K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2024 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2025 - 2026

V zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na rok 2024 a k viacročnému rozpočtu na roky 2025 – 2026 (ďalej len „stanovisko“).

Návrh rozpočtu obce Belá na rok 2024 a k viacročnému rozpočtu na roky 2025 - 2026 (ďalej len „návrh rozpočtu“) bol v zákonom stanovenej lehote zverejnený na úradnej tabuli obce, na elektronickej úradnej tabuli a na webovom sídle obce (www.obec-bela.sk). Dňom vyvesenia návrhu rozpočtu dňa 11. 6. 2024 začala plynúť najmenej desaťdňová lehota, počas ktorej mohli fyzické osoby a právnické osoby uplatniť pripomienku k návrhu rozpočtu v písomnej forme, elektronicky alebo ústne do zápisnice na obecnom úrade. Do stanovenej lehoty nebola doručená na obecný úrad žiadna pripomienka.

A. Východiská spracovania stanoviska

Pri spracovaní stanoviska som vychádzala z návrhu rozpočtu, ktorý bol zverejnený na úradnej tabuli obce, na elektronickej úradnej tabuli a na webovom sídle obce. Posudzovala som zákonnosť ako aj metodickú správnosť jeho zostavenia a predloženia na schválenie obecnému zastupiteľstvu v Belej (ďalej len OZ).

Legislatívnym východiskom zostavenia návrhu rozpočtu je ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti a zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

Podľa čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Subjekty verejnej správy zohľadňujú pri zostavení svojho rozpočtu prognózy zverejnené ministerstvom.

Podľa § 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na území obce vyplývajúce zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce ako aj zo zmlúv. V rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu je zostavený v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Obec na základe uznesenia OZ nezostavuje programový rozpočet.

Rozpočet na rozpočtový rok 2024 je po jeho schválení OZ záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

B. Tvorba a základná charakteristika návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu obce je zostavený v zmysle vyššie uvedených právnych predpisov. Pri jeho tvorbe boli zohľadnené zmluvné vzťahy obce, všeobecne záväzné nariadenia ako aj súčasný vývoj národného hospodárstva vzhľadom na zvýšenie cien energií, tovaru a služieb. Návrh rozpočtu obce bol vypracovaný v súlade s „Príručkou na zostavenie rozpočtu na roky 2024 až 2026 uverejnenou vo Finančnom spravodajcovi pod č. MF/008193/2023-411 (zo dňa 20. 4. 2023) v zmysle dodatkov.

Návrh rozpočtu vychádza z analýzy hospodárenia v roku 2023, súčasného stavu hospodárenia v roku 2024 za podmienok rozpočtového provizória a rozvojových plánov obce na ďalšie roky 2024 až 2026. Viacročný rozpočet na roky 2025 - 2026 je zostavený v rovnakom členení ako rozpočet na rozpočtový rok 2024. Člení sa na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Minimálna úroveň uplatnenia ekonomickej klasifikácie je prvá úroveň v číselnom kóde ekonomickej klasifikácie označená trojmiestnym kódom končiacim dvoma nulami: V rámci príjmov položky hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie sú: 100 – daňové príjmy, 200 – nedaňové príjmy, 300 – granty a transfery. V rámci výdavkov položky hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie sú: 600 – bežné výdavky, 700 – kapitálové výdavky.

Návrh rozpočtu je rozpísaný podrobne na úrovne položiek a podpoložiek rozpočtovej klasifikácie.

Navrhovaný rozpočet obce, vrátane finančných operácií, je zostavený ako prebytkový, suma prebytku je 117,- EUR.

Bežný rozpočet je zostavený ako schodkový; schodok je rozpočtovaný vo výške -15 549 EUR. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový; schodok je rozpočtovaný vo výške – 6 560 EUR. Schodok bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu sa plánuje vykryť zo zostatkov hospodárenia predchádzajúcich rokov, a to zapojením finančných prostriedkov prostredníctvom príjmových finančných operácií v sume 22 226 EUR.

Podľa § 21j zákona č. 85/2024 Z. z. ktorým sa dopĺňa zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovenia § 10 ods. 7 a 9 obec nie je povinná vo vzťahu k použitiu prostriedkov rezervného fondu na úhradu bežných výdavkov uplatňovať do 31. decembra 2024; v tomto období obec nie je povinná uplatňovať vo

vzťahu k použitiu prostriedkov rezervného fondu a zabezpečeniu vyrovnanosti bežného rozpočtu ani ustanovenia § 12 ods. 3 a § 14 ods. 3.

Tab. č. 1 Príjmy a výdavky návrhu rozpočtu v EUR

Rozpočtové roky	2024	2025	2026
Príjmy bežné + kapitálové	223 774	223 774	223 774
Príjmové finančné operácie	22 226	2 860	2 860
Bilancia príjmov	246 000	226 634	226 634
Výdavky bežné + kapitálové	245 883	226 634	226 634
Výdavkové finančné operácie	0	0	0
Bilancia výdavkov	245 883	226 634	226 634

Tab. č. 2 Bežný rozpočet EUR

Rozpočtový rok	2023 plnenie	2024 návrh
Bežné príjmy	240 159,67	223 774
Bežné výdavky	264 593,56	239 323
Hospodárenie:	- 24 433,89	- 15 549
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 3 Kapitálový rozpočet EUR

Rozpočtový rok	2023 plnenie	2024 návrh
Kapitálové príjmy	0	0
Kapitálové výdavky	4 083,58	6 560
Hospodárenie:	- 4 083,58	- 6 560
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 4 Finančné operácie EUR

Rozpočtový rok	2023 plnenie	2024 návrh
Finančné operácie príjmové	28 801	22 226
Finančné oper. výdavkové	0	0
Hospodárenie:	28 801	22 226
Prebytok (+) / schodok (-)		

1. Príjmová časť návrhu rozpočtu

Príjmová časť návrhu rozpočtu na rok 2024 predpokladá s celkovým objemom príjmov vo výške 246 000 EUR. V porovnaní si skutočnými príjmami za rok 2023 ide o zníženie o 9,33 %.

Najväčšiu časť príjmov tvoria bežné príjmy, pri ktorých obec plánuje so znížením o 16 385,67 EUR. K naplneniu cieľov v príjmovej časti rozpočtu je dôležité, aby výnos dani poukazovanej územnej samosprávy bol na úrovni predpokladov zverejnenou Ministerstvom financií SR. Žiaľ z dôvodu demografických zmien obyvateľstva je predpokladaná suma výnosu dane pre obec Belá na rok 2024 nižšia o 25 473,14 EUR v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2023.

Návrh rozpočtu príjmov z miestnych daní a poplatkov na rok 2024 vychádza zo všeobecne záväzných nariadení obce, na základe ktorých boli upravené sadzby daní a poplatkov. Z toho dôvodu sa rozpočtuje so zvýšením príjmov z miestnych daní a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v celkovej sume o 32 513,56 EUR.

Nedaňové príjmy obce sú rozpočtované na rok 2024 nižšie o 6 838,60 EUR ako bola skutočnosť v roku 2024. Evidujeme výpadok z poplatku za znečisťovanie územia, ktorý z dôvodu zmeny zákona nie je príjmom obce. Ďalej zníženie školného v MŠ a stravného v ŠJ z dôvodu prerušenia prevádzky materskej školy.

V návrhu ostatných bežných príjmov (granty a transféry) sa uvažuje s dotáciami, ktoré budú obci poskytované z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií štátu a transféry na voľby do Európskeho parlamentu.

Obec v roku 2024 neplánuje s kapitálovými príjmami.

Obec navrhuje zapojiť do rozpočtu finančné prostriedky z výsledkov hospodárenia z minulých rokov na zmluvné úhrady zrealizovaného projektu verejného osvetlenia v sume 2 860,- EUR, na obstaranie trávneho traktora v sume 3 700,- EUR a na bežné výdavky samosprávy a obce v sume 15 666,- EUR. Predkladaný návrh rozpočtu príjmov treba považovať za rámcový, ktorý prejde v priebehu roka určitými zmenami najväčším predpokladom v súvislosti s plnením daňových príjmov.

2. Výdavková časť návrhu rozpočtu

Výdavková časť návrhu rozpočtu na rok 2024 rozpočtuje s celkovým objemom výdavkov vo výške 246 000 EUR, čo predstavuje zníženie o 9,27 % v porovnaní so skutočnými výdavkami v roku 2023.

Rozpočet bežných výdavkov reflektuje potreby samosprávy s cieľom zabezpečenia výkonu činností v zmysle zákona o obecnom zriadení. Rozpočet bežných výdavkov závisí od plnenia bežných príjmov ďalej od bežných grantov a transferov, z ktorých sa zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy a od výšky sumy príjmových finančných operácií tvorené zo zostatkov hospodárenia predchádzajúcich rokov. V roku 2024 sa plánuje so znížením rozpočtu bežných výdavkov o 10,55 % v porovnaní so skutočnými bežnými výdavkami za rok 2023.

Bežné výdavky sú v návrhu rozpočtu rozpísané podrobne podľa zdrojov ich krytia (príjmy zo štátneho rozpočtu na výkon prenesenej štátnej správy, účelovo určené finančné prostriedky verejnoprávných organizácií, štátnych fondov či vlastné zdroje). Jednotlivé výdavky sú rozpísané na úroveň položiek a podpoložiek podľa jednotlivých stredísk a oblastí obce.

01 – Všeobecne verejné služby – zaznamenávame zvýšenie plánovaných bežných výdavkov v porovnaní so skutočnosťou za rok 2023 o 5 227,65 EUR. Najvýznamnejšie zvýšenie zaznamenávame na položke 630 – Tovary a služby o 4 345,81 EUR, nakoľko pri plánovaní bežných výdavkov na rok 2024 boli zohľadnené zvýšené ceny energií, tovarov a služieb podľa ich vývoja v predchádzajúcich mesiac počas rozpočtového provizória v roku 2024.

02 – Obrana a 03 – Verejný poriadok a bezpečnosť - bežné výdavky sú plánové na úrovni predchádzajúceho roka bez výraznej zmeny.

04 – Ekonomická oblasť – v roku 2024 sa plánuje údržbou miestnych komunikácií v sume 500,- EUR, čo predstavuje nové výdavky bežného rozpočtu v porovnaní s rokom 2023.

05 – Ochrana životného prostredia – v rozpočte sa predpokladá s celkovým zvýšením na túto oblasť o 5 566,81 EUR. Najvýznamnejší vplyv na plánovaný vývoj týchto výdavkov má zvýšenie výdavkov na nakladanie s odpadmi, ďalej plánované prostriedky na povodňové záchrannárske práce a zvýšenie výdavkov na údržbu verejných priestranstiev, kosenia trávy (vrátane materiálu, pohonných hmôt a zabezpečenia služieb)

06 - 08 – Bývanie a občianska vybavenosť, rekreácia, kultúra, náboženstvo

Celkový výdavky v týchto oblastiach sú plánované na vyššej úrovni v porovnaní so skutočnými výdavkami za rok 2023, a to o 7 583,79 EUR.

Na verejné osvetlenie sú plánované vyššie výdavky o 2 062,99 EUR - v roku 2023 bola na tento účel obci poskytnutá inflačná dotácia, ktorou v aktuálnom roku už obec nemôže kalkulovať.

Obec plánuje výdavkami na bežné transféry pre šport v sume 2 000,- EUR a pri tovaroch a služieb plánuje šetrením o 736,14 EUR

V oblasti kultúry a náboženstva sú výdavky na rok 2024 rozpočtované o 4 052,55 EUR vyššie ako boli skutočné výdavky v roku 2023, čo je ovplyvnené hlavne vyššími výdavkami na tovary a služby. Návrh rozpočet v poznámkach poskytuje podrobný rozpis výdavkov na jednotlivé plánované kultúrne podujatia. Obec plánuje dotáciami aj pre konkrétne organizácie v sume o 550,- EUR vyššie, ako ich poskytla v roku 2023.

9 – Vzdelávanie - Výdavky rozpočtované na túto oblasť vychádzajú z konkrétnych súm vynaložených na materskú školu a školskú jedáleň do dňa zostavenia rozpočtu, nakoľko činnosť materskej školy v obci bola v druhom polroku školského roka 2023/2024 prerušená. Výdavky zohľadňujú aj mzdové nároky zamestnancov, ktorými bol rozviazaný pracovný pomer.

10 – Sociálne zabezpečenie - Pre túto oblasť je rozpočtovaných 3 900,- EUR, z čoho 3 600 EUR predstavuje príspevok pre zariadenia pre seniorov, v ktorých sú umiestnení starí, bezvládni obyvatelia obce. Obec v predchádzajúcich rokoch nerealizovala platby na tento účel.

Obec v roku 2024 navrhuje kapitálové výdavky v sume 6 560,- EUR, z toho 2 860,- EUR je vyčlenených na financovanie zrealizovaného projektu verejného osvetlenia podľa uzatvorenej zmluvy. Ostatné finančné prostriedky v sume 3 700,- EUR obec plánuje použiť na obstaranie techniky – trávneho traktora.

Obec neplánuje s výdavkami finančných operácií, napr. úveru, čím nedochádza k zadlženosti obce.

3. Bilancia návrhu rozpočtu

Tab č. 5 Celková bilancia návrhu rozpočtu na rok 2024

Rozpočtové zdroje	
Bežné príjmy	223 774
Kapitálové príjmy	0
Finančné operácie príjmové	22 226
Rozpočtové zdroje spolu	246 000
Rozpočtové výdavky	
Bežné výdavky	239 323
Kapitálové výdavky	6 560
Finančné operácie výdavkové	0
Rozpočtové výdavky spolu	245 883

Bilancia bežného rozpočtu	- 15 549
Bilancia kapitálového rozpočtu	- 6 560
Bilancia finančných operácií	22 226
CELKOVÁ BILANCIA	117

Tab. č. 6 *Bilancia viacročného rozpočtu na roky 2025-2026*

Rozpočtové roky	2025	2026
Príjmy bežné + kapitálové	223 774	223 774
Príjmové finančné operácie	2 860	2 860
Bilancia príjmov	226 634	226 634
Výdavky bežné + kapitálové	226 634	226 634
Výdakové finančné operácie	0	0
Bilancia výdavkov	226 634	226 634

Návrh rozpočtu na roky 2025 – 2026 nie je záväzný, príjmy a výdavky navrhované v rozpočte sú orientačné.

4. Riziká návrhu rozpočtu

- nenaplnenie prognózy výnosu dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu,
- nenaplnenie rozpočtu vlastných bežných príjmov, hlavne daňových príjmov v dôsledku zvýšenia jednotlivých miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady
- neschválenie zapojenia finančných prostriedkov do rozpočtu obce na rok 2024 z výsledkov hospodárenia minulých rokov obecným zastupiteľstvom,
- súčasná neistota vo vývoji ekonomiky v dôsledku energetickej a hospodárskej krízy ako aj inflácia, zvýšenie cien energií, tovaru a služieb v ďalšom období.

C. Zhrnutie

Preskúmaním predloženého návrhu rozpočtu obce Belá konštatujem, že je spracovaný transparentne, zohľadňuje súčasnú ekonomickú situáciu obce ako aj predpokladaný vývoj hospodárenia. Návrh predloženého rozpočtu obce je v súlade s právnymi normami a všeobecne platnými predpismi súvisiace s prípravou rozpočtu obce.

Obec splnila informačnú povinnosť zverejnenia návrhu rozpočtu najmenej 15 dní pred jeho schválením v OZ v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti predložený návrh rozpočtu obce Belá na rok 2024 odporúčam Obecnému zastupiteľstvu v Belej **schváliť** a navrhovaný viacročný rozpočet na roky 2025– 2026 **brať na vedomie**.

V Štúrove dňa 25. 6. 2024

Predkladá: Mgr. Erika Klacsánová, hlavná kontrolórka obce Belá